

HC6, 10-10-2018, Auteursrecht

Jeugdstrafrecht deel III: De bijzonderheden in de tul: BJJ

Doelen college jeugdstrafrecht

Kennismaking met:

1. Bijzonderheden in Sr (leeftijdsgrenzen/aansprakelijkheid/sancties)
2. Bijzonderheden in Sv (waarborgen/kwetsbaarheid)
3. De bijzonderheden in de tul: de BJJ
4. Kennismaking met het IVRK → Overkoepelend doel vergelijking met internationaal recht: IVRK.

Vandaag de tul en oplegging van sancties die kunnen leiden tot een plaatsing in een justitiële jeugdinrichting dan geldt daarbinnen de beginselenwet justitiële jeugdinrichting (BJJI)

5 kenmerken jeugd(straf)procesrecht

Samenvatting eerste twee colleges:

- de sancties staan in het teken van opvoeding
- erkenning rol ouders in het proces → Ouders spelen bij volwassenen veel minder een rol
- erkenning noodzaak rechtshulp (gegarandeerd) → Gegarandeerd: heeft te maken met het zijn van een kwetsbare verdachte
- erkenning noodzaak privacy (gesloten deuren) → Privacy hoger geacht dan bij volwassenen (daar geldt openbaarheid). Staat in het teken van de opvoeding, mogelijkheid om een frisse start te maken, tweede kans
- erkenning als specialisme (Kinderrechter) → Erkenning dat jeugdstraf een specialisme is. gespecialiseerde personen: kinderrechter
- Het is gewoon strafrecht, maar dan een maatje kleiner

Inhoud van dit college

1. Het IVRK, aanbevelingen Kinderrechtencomité 2015
2. Invloed IVRK op de rechtspraak
3. Executie van de vrijheidsbenemende sancties in een justitiële jeugdinrichting
4. Zwaardere sancties onderling vergeleken → Zwaardere sancties die kunnen leiden tot een verblijf in de justitiële jeugdinrichting
5. Voorbereiding tentamendeel strafrecht

2. IVRK artt.1, 3, 6, 12, 37 en 40 IVRK

- **Art. 1:** iedereen < 18 is een 'kind', tenzij rechtens eerder meerderjarig (art. 1:253ha BW) → bijvoorbeeld moeder van een kind die zelf nog < 18 jaar is maar meerderjarig wordt verklaard zodat ze wel gezag kan uitoefenen
- **Art. 3 lid 1:** het belang van het kind staat altijd voorop bij alle hen betreffende overheidsmaatregelen; bijvoorbeeld:
 - strafrechtelijke en vreemdelingenrechtelijke maatregelen
- **Art. 6 lid 2:** waarborging 'in ruimst mogelijke mate' van de mogelijkheid van overleven en ontwikkeling; → Ontwikkeling van het kind moet ook in het strafrecht voorop blijven
- **Art. 12:** eerbiediging van de mening van het kind, recht om gehoord te worden in elke gerechtelijke en bestuurlijke procedure → aan de ene kant zegt het strafrecht ze zijn nog niet helemaal verantwoordelijk te houden, zeker onder de 12 jaar niet en daarboven enigszins verminderd. Veel vroeger was je gewoon een non-persoon en hoefde je niet

gehoord te worden. Maar feit dat je niet helemaal verantwoordelijk bent, betekent niet dat je geen recht hebt om te mogen zeggen wat je van de zaak vindt.

- **Art. 37:** waarborgen bij vrijheidsontneming → zie volgende slides
- **Art. 40:** waarborgen bij toepassing van strafvervolging → zie volgende slide

Art. 37 IVRK; vrijheidsontneming

- verbod inhumane behandeling; geen levenslange straf, (art. 37 sub a) → Geen levenslange straf mogelijk als je < 18 jaar bent. Maar andere sancties kunnen wel: tbs, PIJ-maatregel wordt dan omgezet in volwassen tbs. En als het volwassen strafrecht wordt toegepast, dit kan als je 16 of 17 jaar bent, dan kun je in één keer een volwassen tbs krijgen.
- vrijheidsontneming (ook aanhouding) laatste middel, van zo kort mogelijke duur (art. 37 sub b)
- recht op contact met familie, tenzij 'exceptional circumstances' (art. 37 sub c) → BJJ: recht op contact met familie kan met voeten worden getreden op het moment dat je je niet goed gedragen hebt of een gevaar vormt (dit zijn exceptional circumstances)
- verplichte juridische bijstand (!) (art. 37 sub d)
- gescheiden van volwassenen (art. 37 sub c)
 - Nederland maakt hierbij een voorbehoud
 - art. 37 sub c is dus in zoverre niet van toepassing

Ratio voorbehoud bij 37 sub c IVRK:

- Het voorbehoud ziet op de toepassing van 77b Sr
- 'aangezien de tenuitvoerlegging in deze gevallen ook zal plaatsvinden in het circuit voor volwassenen, kan van het opleggen van een sanctie uit het gewone strafrecht de samen plaatsing van jeugdigen met volwassenen het gevolg zijn. ... zodat bij dat onderdeel van artikel 37 een voorbehoud is gemaakt.'
- heeft dus een administratieve, kostenbesparende grondslag
- gehandhaafd bij invoering adolescentenstrafrecht (MvT 2012)
- NB. Het voorbehoud omvat omgekeerd (art. 77c Sr) de plaatsing meerderjarigen bij minderjarigen

→ nu wel mogelijk gemaakt dat meerderjarigen bij minderjarigen worden geplaatst, dit is erbij gekomen in het adolescentenstrafrecht.

Artikel 40 IVRK: kind en strafvervolging

- Art. 40 lid 1: de rechten van kinderen die worden verdacht van, vervolgd of veroordeeld wegens een strafbaar feit.
- moeten worden erkend door een wijze van behandeling die geen afbreuk doet aan gevoel van waardigheid, en eigenwaarde, die eerbied voor de rechten van de mens vergroot, op herintegratie is gericht en op aanvaarding door het kind van zijn opbouwende rol in de samenleving
- Dit is opvoeden van het kind tot een rechtsburger door het goede voorbeeld te geven

Artikel 40 leden 2-4 IVRK: vgl. 6 en 8 EVRM

- Art. 40 lid 2: onverwijlde mededeling beschuldiging, eventueel 'door tussenkomst ouder/voogd', met juridische bijstand ten behoeve van verdediging
- met volledige eerbiediging van zijn of haar privéleven
- berechting zonder vertraging, en met bijstand raadsman
- Art. 40 lid 3: verplichting om te zoeken naar alternatieven voor gerechtelijke afdoening, mits grondrechten worden geëerbiedigd (voorbeeld: HALT afdoening, buitengerechtelijke afdoening)

- Art. 40 lid 4: verplichting om te zoeken naar alternatieven voor institutionele zorg; waaronder programma's van onderwijs en beroepsopleiding, dus bejegening vanuit zorg voor het kind, en in verhouding tot delict (voorbeelden: Leerstraf, sancties die ambulante zijn; dingen die je kunt uitvoeren zonder dat je geheel van je vrijheid wordt beroofd, je wordt wel in je vrijheid beperkt.)

Doel IVRK samengevat:

- Strafrechtelijk ingrijpen mag geen negatief effect hebben op de ontwikkeling kind
- 'Respect voor het kind' als spiegel, als leerervaring voor het kind (General Comment 'Children's rights in juvenile justice' (nr. 10 2007). NB GC is geen verplichte stof

Enkele aanbevelingen van de VN 2015

(4e rapport Kinderrechtencomité)

- Stop met het berechten van 16-en 17-jarigen onder het volwassenenrecht, ongeacht de ernst van de verdenking.
- Plaats minderjarigen alleen in een gesloten jeugdinstelling als laatste redmiddel, bekijk regelmatig of de maatregel ingetrokken kan worden en kies waar mogelijk voor alternatieven als reclassering, bemiddeling, begeleiding of een taakstraf.
- Zet kinderen niet samen met volwassenen in detentie en voorzie in onderwijs en toegang tot gezondheidszorg.
- Train medewerkers van politie en justitie in kinderrechten en verzeker toegang tot onafhankelijke juridische bijstand voor minderjarigen in een vroeg stadium van het proces.
- Stop met afname van DNA en wis het strafblad van minderjarigen als zij hun straf erop hebben zitten → hier zijn we mee in conflict

De Kinderrechter over het jeugdstrafrecht

- Quick-Schuijt 2006:
- 'Alle preventieve maatregelen zijn wegbezuinigd, repressie uit naam van 'veiligheid' kwam ervoor in de plaats ...
- 'Als het uitgangspunt is 'de ontwikkeling van het kind' (IVRK) dan komt veiligheid vanzelf
- (zie filmpje op Nestor, vanaf 2.33)
- Jan en alleman spreekt kinderrecht Quik

3.De HR en het IVRK, drie voorbeelden:

1. Uitbreiding bijstand op politiebureau (Salduz), werd door HR gebaseerd op EHRM en niet op IVRK (nu ook op de wet)
2. HR 16-12-2003: termijn overschrijding leidt niet tot n-o OM → Schending redelijke termijn (16 maanden) is geen reden voor n-o OM: 'IVRK stelt geen andere eisen dan EVRM en BUPO', NB ook 16 maanden is niet snel, en sluit niet aan bij GC 2007 nr. 10.
3. Geen generieke uitzondering (op basis leeftijd) van toepassing Wet DNA veroordeelden, 'gelet op doel van de wetgever' (HR 13-5-2008) ondanks bijv. artikel 6 IVRK (waarborging in ruimst mogelijke mate van ontwikkeling van het kind) en 15 sept 2016 (dat er veel tijd verlopen is tussen vonnis en afname doet niet ter zake).

Conclusie:

- HR houdt het bij EVRM en BUPO en ziet IVRK en GC's nog niet als extra beschermende verplichtingen
- Lagere rechters zien meer ruimte om rekening te houden met leeftijd:

Het IVRK stelt geen andere eisen dan het EVRM.

Lagere rechtspraak ‘undue delay en ontvankelijkheid OM’

Rb A’dam, 20-9-2012, idem 7-10-2013 probeert opnieuw: ‘OM n-o als na aanhouding meer dan 2 jaar wordt gewacht met dagvaarden.’ Maar HR 8 sept 2015 NJ 2016/40 mn Mevis (dadenloosheid OM) gaat hierin niet mee, gelet op onder meer ‘het belang van slachtoffers’ en mogelijkheid van strafvermindering, 9a Sr of 36 Sv.

Mevis uit kritiek op HR, omdat die te weinig naar het veld luistert en moedigt lagere rechter aan door te gaan, want: ‘zolang rechtspraak tot nadenken aanzet, is er nog geen sprake van een ongehoorzame rechter’

Mevis: lagere rechters blijf dingen doen tegen deze uitspraak van HR.

Lagere rechtspraak: ‘gering feit en ontvankelijkheid OM’

- OM is n-o wegens ernstige schending beginselen goede procesorde nu het hier betreft een 13-jarige die terecht moet staan wegens ‘het elkaar laten tongzoenen van kleuters op schoolplein’ (art. 248bis Sr) → Schending bjp: want er is de voorwaarde: zoveel mogelijk buitengerechtelijk moet worden afgedaan. Zo’n jong iemand breng je niet voor de rechter. IVRK wordt gebruikt om een bepaalde beslissing op te laten baseren
- (Art. 3 en 40 IVRK) (Rb Roermond 16-2-2009).
- vervolging 14-jarige die zich verzette tegen aanhouding (art. 184 Sr), op school, in bijzijn leraren en medeleerlingen, wegens verdenking diefstal telefoon, (nekklem, armklem, handboeien) à OM n-o wegens ‘grove veronachtzaming belangen minderjarige door de politie, schending art. 40 IVRK (erkenning rechten van kind als verdachte (Hof A’dam 19 april 2012).

Lagere rechter en ‘opslag DNA-jeugdige’

Zie artikel 2 DNA-V, Rb Rotterdam 15 okt 2013:

- 12-jarige veroordeeld wegens beroving (mobiele telefoon)
- Inmiddels 15 jaar en niet meer met justitie in aanraking gekomen.
- “een eenmalig incident, bezien tegen de achtergrond van de levensfase waarin de veroordeelde verkeerde en met name de moeilijke periode die hij doormaakte” Het recidiverisico wordt zeer klein geacht.
- Gelet op artikel 8 EVRM acht de rechtbank een langdurige inbreuk op de lichamelijke integriteit van de veroordeelde ‘disproportioneel’
- (vgl. art. 40 IVRK, maar de Rechtbank past dat artikel niet toe) ›procedure: bezwaar bij rechtbank e.a. (art. 7); geen appel mogelijk

Lagere rechtspraak is kritisch op 77b Sr

- Rb Arnhem 12-11-2012, (uitlokking Facebook-moord): legt 24 maanden en PIJ op aan 16 en 17-jarige en wijst toepassing art. 77b Sr af → Art. 77b Sr: Mogelijkheid om volwassen sanctie te krijgen
- ‘omdat minderjarigen niet zijn uitontwikkeld en de nadruk minder moet liggen op vergelding maar op pedagogisch karakter van de sanctie’
- Toepasselijke bepalingen IVRK?
 - Art. 3 IVRK (belang kind staat voorop bij bepalen straf),
 - Art. 37b IVRK (opsluiting als laatste middel en zo kort mogelijk)
 - Art. 37c IVRK (niet samen plaatsen minderjarigen met volwassenen)

Lagere rechtspraak en art. 77ma Sr

- ‘Deze inperking kan in voorkomende gevallen strijd opleveren met de doelstelling van het jeugdstrafrecht als ook met de artikelen 37 lid 1 onder b en 40 leden 1 en 4 IVRK.’
- ‘In alle gevallen waarin onder toepassing van artikel 77ma WvSr naast een taakstraf tevens het opleggen van jeugddetentie wordt gevorderd, dient dan ook zeer kritisch gekeken te worden of aan de voorwaarden van dit artikel is voldaan én of toepassing geen strijd oplevert met internationale verdragsbepalingen.’
- ‘Onder een “ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit” (77ma-1a) dient niet worden verstaan de eventuele psychische gevolgen die het strafbare feit voor het slachtoffer heeft gehad.’ (*enge uitleg*) (Rb A’dam 25 aug 2014, NBSTRAF 2014/252 met noot J. Boksem)

Art. 77ma Sr: Verbod opleggen kale taakstraf bij geweldsdelicten

→ geldt sterker bij jeugdigen dan bij volwassenen, bij volwassenen geldt verbod kale taakstraf ook.

- Gaat om geweldsdelicten: ‘onder een ‘ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit’
- Psychische schade, wordt terughoudend mee omgegaan. Psychische schade is moeilijker aan te tonen dan lichamelijke schade.

Lagere rechtspraak en VOG

14- of 15-jarige pleegt ontucht door ‘betasting’ (art. 246 Sr) Rb ziet het als: ‘seksueel experimenteergedrag’. ‘De verdachte heeft direct na het delict zijn excuses aan de ouders van het meisje aangeboden en heeft zich vrijwillig aangemeld bij De Waag voor een behandeling’. Hof Den Haag 21 juni 2011: past artikel 9a Sr toe en overweegt ‘dat het arrest kan worden getoond bij weigering VOG’ omdat een weigering inbreuk zou maken op zijn rechten ex art. 8 EVRM en art. 3 IVRK.

→ vergelijkbaar: Hof Den-Haag 1 oktober 2015 Andere ‘oplossing’: uitleg van het begrip ‘ontucht’ in de strafwet

Art. 9a: schuldigverklaring zonder oplegging van straf. Rechtbank zegt: Als VOG wegens veroordeling zonder strafoplegging als daarom de VOG wordt geweigerd laat ze dan de tekst van dit arrest zien.

Het lijkt wel: hoe ernstiger de gevolgen van de veroordeling..

hoe strenger de uitleg van de wet ... bv ‘ontucht’ in art. 245 Sr

- Indien het leeftijdsverschil bij minderjarigen gering is → sprake van ‘ontucht’? → Leeftijdsverschil minderjarigen gering → Dan mag je nog steeds geen seksuele handeling verrichten, maar dan kan er in de praktijk rekening mee worden gehouden. Uiteraard als je een affectieve relatie hebt met elkaar en het daarbinnen plaats vond.
- HR 24 juni 1997, NJ 1997, 676: ‘dat hoeft niet per se’

Criteria kunnen zijn:

1. gering leeftijdsverschil
2. affectieve relatie
3. niet ‘tegen de zin’ of ‘ondergeschikte’
 - geen ontucht: Hof Den Haag 21 nov 2007 (17 jaar /14 jaar: ‘terecht sepot’)
 - wel ontucht: Rb Midden-Nederland 18 juni 2013 (18 jr/13 jr, ook al is hij verstandelijk gehandicapt (wel is art. 77c Sr toegepast) → 77c: adolescenten strafrecht (wordt vaak toegepast op mensen met verstandelijke beperking).

1. Strafrechtelijke opsluiting jeugdigen

Art. 8 BJJ: staat opgesomd op welke juridische titels je allemaal kan worden opgesloten:

- Voorlopige hechtenis (maatregel) in JJI (art. 8 lid 1a BJJ) en overal elders (art. 493Sv) → hoeft niet per se in een JJI, kan ook ergens anders. Maar kan niet bij volwassenen, zoals huis van bewaring. Elders kan wel betekenen: 'thuis'.

Juridische titels voor opsluiting:

- Jeugddetentie (straf) in JJI (art. 8 lid 1b BJJ)
- PIJ (maatregel) in JJI (8 lid 1e BJJ)
- Vervangende jeugddetentie in JJI
- Dus al deze titels zitten bij elkaar in JJI: ongeacht straf/maatregel en ongeacht leeftijd. Wel worden 12- t/m 14-jarigen wel zoveel mogelijk gescheiden van ouderen.
- De selectie ligt in handen van Dienst justitiële inrichting (ministerie van justitie en veiligheid) kinderrechter kan adviseren omtrent plaatsing (wat voor soort inrichting en welke) (art. 77v SR) Alleen 'gevangenisstraf' en 'tbs' in inrichtingen voor volwassenen, tenzij de rechter of de minister dat bepaalt bij onder 21 (zie art. 8 lid 1h BJJ) → Kinderrechter kan adviseren over de plaatsing: wat voor soort inrichting en welke. Dit is anders dan bij een volwassene. Dit is onderdeel van karakter jeugdstrafrecht, het is meer maatwerk. Tenzij rechter bepaalt dat je toch in een JJI moet worden geplaatst.
- bij gedragsbeïnvloedende maatregel (GBM). Het is een maatregel, terwijl (vervangende) jeugddetentie een straf is. dus dan wordt de maatregel omgezet in een straf.

Voor 2008 kon je als civielrechtelijk veroordeelde ook samen geplaatst worden met strafrechtelijk geplaatsten. Kan nu niet meer. Want politiek gevoelig, strafrecht en dus criminelen werden samengevoegd met kinderen die vrijwel niets hadden gedaan.

Tenuitvoerlegging Voorlopige hechtenis

- (na maximaal 6 dagen in verzekeringstelling, art. 58 lid 2 Sv)
- Beveelt RC de bewaring: in JJI maar ook wel thuis
- Of op politiebureau....
- 12-16-jarigen: maximaal 3 dagen (art. 15 BJJ)
- 16 en 17 jaar: maximaal 10 dagen (art. 15 BJJ)
- → anders dan bij volwassenen, waar je zou kunnen nadenken over schorsing, geldt met name van je vrijheid berooft zijn op politiebureau je moet dan worden overgeplaatst naar een JJI, omdat daar meer expertise is om om te gaan met kinderen in detentie. Voor volwassenen maakt dit niet uit. Volgende stadium is schorsing van voorlopige hechtenis te moeten overwegen om iemand niet te lang in een JJI te laten zitten.
- 18-23-jarigen in JJI voorlopig gehecht worden? Kunnen ze er als verdachte geplaatst worden? Ja, in het eerste jaar Adolescenten-Sr (2014/2015) zijn 252 adolescenten de JJI ingestroomd wegens voornemen tot toepassing art. 77c Sr (art. 8 lid 1 a laatste stuk BJJ) → personen waarvan voornemen is uitgesproken dat adolescentenstrafrecht wordt toegepast ook in een JJI kunnen worden opgesloten.

Nachtdetentie

- Nachtdetentie is in de wet geregeld (art. 493 lid 3 Sv), vroeger was het een voorwaarde bij een schorsing van de voorlopige hechtenis, nu is het onvoorwaardelijke voorlopige hechtenis → Nachtdetentie kan bij voorlopig gehechte.
- Dat is van belang voor de aftrekbaarheid (art. 27 Sv) → Voorlopige hechtenis kan nachtdetentie zijn, overdag gelden dan vaak andere schorsingsvoorwaarden. Telt mee voor de aftrekbaarheid. Veroordeeld met aftrek van voorarrest: dan telt nachtdetentie ook mee.

- **Voorwaarden:**
 - De jongere moet beschikken over een “zinnvolle, gestructureerde dagbesteding” (school, werk of een instelling voor dagbehandeling eventueel in combinatie).
 - “binnen een redelijke termijn te bereiken” (in verband met dagelijks vervoer).
 - Hij moet een contract ondertekenen waarin hij zich akkoord verklaart met de voorwaarden.
- De praktijk wijst overigens uit dat het leven in twee werelden, de vrije en de gesloten, niet eenvoudig is.

Ook de GBM kent programma's met nachtdetentie, art. 77w lid 4 Sr

Verloop jeugddetentie (straf) art. 77i Sr

Voorlopige hechtenis gaat over in jeugddetentie (of in maatregel PIJ)

- Bejegening in JJI heeft pedagogische karakter door:
 - Kinderrechter kan omtrent plaats detentie adviseren (art. 77 v Sr)
 - De kinderrechter kán elk moment VI verlenen, art. 77 j lid 4 Sr → kan bij volwassenen niet
- Maar in plaats daarvan wordt het STP gebruikt (art. 3 BJJI), zoals een ‘penitentiair programma’ voor volwassenen, (artikelen 2 lid 1 BJJI en 2 RJJI, (RJJI, zie Nestor, mag geprint mee naar tentamen als niet in wetboek (staat niet in de Kluwer)) → STP: scholings- en trainingsprogramma, vergelijkbaar met het penitentiair programma van volwassenen. Manier om voor de VI te oefenen met vrijheden. Bij volwassenen is het meer een voorrecht en soms ook een noodzaak, weinig verlof mogelijkheden binnen gevangenis. Dus als je wilt resocialiseren moet je penitentiair programma.
- Regime bij jeugddetentie in JJI:
 - Voor jongeren Verplicht onderwijs, art. 52 BJJI
 - You Turn (zie Nestor) basismethodiek, SCM, EQUIP → Nestor: basis methodiek die wordt gebruikt in JJI: die heet You turn, gaat over sociale competenties, dat is individueel, wat voor vaardigheden heb je nodig. EQUIP; soort van groepsinterventie waarin je je problemen en valkuilen met elkaar bespreekt.

Verloop PIJ

PIJ verloopt bijna hetzelfde als jeugddetentie (qua regime), maar nu staat de maximale duur niet vast (tenzij geen geweldsdelict, art. 77t lid 3 Sr) en de voorwaarden voor STP zullen strikter zijn → Qua regime hetzelfde, hier geldt de BJJ. Verschil: externe rechtspositie: maximale duur staat niet vast. Tenzij sprake is van een niet-geweldsdelict is de duur gemaximeerd. Voorwaarden voor scholings- en trainingsprogramma zijn dan ook strikter omdat je niet kunt toewerken naar een bepaalde datum.

- Vóór aanvang van de voorwaardelijke beëindiging kan 3, 6, of 12 maanden STP worden toegestaan, afhankelijk van de duur van de PIJ (art. 5 RJJI)
- Voorafgaand aan STP wordt verlof verleend, → Verlof Pij'ers: minister moet altijd verloven machtigen voordat je daadwerkelijk verlof kan krijgen van de directeur. Pij kan steeds worden verlengd, maar duurt maximaal 7 jaar. Voordat het helemaal eindigt moet er een jaar voorwaardelijke beëindiging zijn. Is beter geregeld dan bij tbs, heeft te maken met maximale duur van 7 jaar. Tenzij de pij wordt omgezet in tbs.
- (Regeling verlof en STP jeugdigen 1 juli 2014)
- NB Verlof en STP alleen met machtiging minister op basis van goedgekeurd plan (vgl Verlofregeling TBS)

Einde PIJ 77t, 77ta en 77tb:

- In geval van verlenging PIJ: steeds voorwaardelijke beëindiging 1 jaar voor maximaal termijn PIJ (art. 77t lid 2 Sr)
- Dat is 1 jaar voor de termijn van 3 jaar of een jaar voor de termijn waarmee rechter heeft verlengd en in elk geval 1 jaar voor 7 jaar
- Na 1 jaar voorwaardelijke beëindiging volgt onvoorwaardelijke beëindiging (art. 77ta lid 3 Sr), tenzij voorwaardelijke beëindiging is verlengd.
- PIJ kan overgaan in TBS als grote kans op recidive (art. 77tc Sr)

Tenuitvoerlegging GBM

- GBM is intensieve begeleiding door ambulante behandeling → Ambulante behandeling: je zit niet opgesloten in een JJI, tenzij nachtdetentie
- minimaal 6 maand, maximaal 1 jaar, en 1 x met zelfde verlengbaar (appel art. 502 lid 2 Sv)
- Voorwaarden voor oplegging GBM: ernst misdrijf, recidive (art. 77w Sr)
- gevaarscriterium zoals in art. 77s Sr ontbreekt. Dan wel deskundig advies vereist
- Elektronisch toezicht en Nachtdetentie zijn mogelijke programmaonderdelen (art. 77w lid 4 en 5 Sr)
- Alleen opsluiting in geval van
- time-out (art. 77wc lid 6 Sr)
- tenuitvoerlegging van de opgelegde vervangende jeugddetentie ter afdwinging medewerking van maatregelen die zijn opgelegd (art. 77wc lid 1 Sr; bezwaar art. 77wc lid 4 Sr)
- GBM (gedragsbeïnvloedende maatregel) benadert de onvoorwaardelijke jeugddetentie in de vorm van STP
- En de voorwaardelijke jeugddetentie met bijzondere voorwaarden
→ lijkt op jeugddetentie in de vorm van STP,

2. Zwaardere sancties onderling vergeleken: GBM en voorwaardelijke jeugddetentie met bijzondere voorwaarden

Billenknijperarrest, HR 12 juli 2011, NJ 2011, 529 noot Mevis:

- Jongen, op fiets, knijpt op 25 en 28 mei 5 meisjes in de billen
 - Aanbevolen therapie: 'Seks en grenzen' (600-800 uur in 2,5 jaar)
 - Welke sanctie kan de rechter dan kiezen?
- A. voorwaardelijke jeugddetentie met bijzondere voorwaarden: volgen programma 'Seks en grenzen'
- B. GBM met programma 'Seks en grenzen' → maximale duur 2 jaar
- C. 12 dagen (straf opleggen gelijk aan voorarrest) plus leerstraf van 30 uur, zoals raadsman bepleit (vgl. Richtlijn en kader bij art. 246 Sr: eenmaal knijpen = 32 uur taakstraf)

De rechter koos A: 3 maand jeugddetentie met bijzondere voorwaarden Seks en grenzen, dus gedurende meer dan 2 jaar

→ proeftijd kan over de 2 jaar heen gaan

HR (Billenknijperarrest)

“Blijkens de ... wetsgeschiedenis stond de wetgever bij de invoering van de gedragsmaatregel als bedoeld in art. 77w Sr voor ogen dat bij het bestaan van een dergelijke gedragsmaatregel, die slechts kan worden opgelegd indien de ernst van het begane misdrijf of de veelvuldigheid van de begane misdrijven of voorafgegane veroordelingen wegens misdrijf hiertoe aanleiding geven en die wordt opgelegd voor de duur van minimaal zes maanden en maximaal een jaar, de beginselen van

proportionaliteit en subsidiariteit meebrengen dat het stellen van voorwaarden die langer duren dan zes maanden of bijzonder intensief van aard zijn bij voorkeur worden toegepast in het kader van deze maatregel in plaats van in het kader van de voorwaardelijke veroordeling.”

HR vond dat beter een GBM had kunnen worden opgelegd. Juist die is bedoeld voor dergelijke intensieve programma's (tentamen: dit in achterhoofd houden, beargumenteren waarom bepaalde sanctie het meest aangewezen is in een bepaald geval)

Conclusie:

- Voorwaardelijke jeugddetentie in beginsel niet aangewezen voor lange intensieve gedragsbehandeling
- Maar uit onderzoek blijkt dat de maatregel maar in 1% van de gevallen wordt gebruikt (330 x in 5 jaar (2008-2013))
- **Redenen:**
 - Rechter vindt de vervangende detentie te zwaar. NB: maar dit kan flexibel worden gehanteerd
 - Behandeling kan door middel van bijzondere voorwaarden
 - Jongere onvoldoende gemotiveerd, een kwart van de GBM's mislukt → dan heb je de vervangende detentie om te motiveren.

Samenvatting jeugddetentie, PIJ en GBM

Verschillen hangen samen met verschil tussen straf en maatregel

- Verschil in sanctiedoel → straf vs. maatregel: straf kijkt terug, maatregel zoekt meer nut voor toekomst. Bij straf geldt meer proportionaliteit, omdat wordt terug gekeken naar ernst van delict. maatregel wordt iets meer toegestaan van langere vrijheidsbeneming als het nodig is van ernst problematiek betrokkene.
- Verschil in voorwaarden voor oplegging; zie artikelen 77s en 77w Sr!
- Verschil in eis proportionaliteit
- Wel / geen verlengbaarheid

Keuze van de juiste sanctie...

- Probeer een passende sanctie te kiezen

First offender, ernstig zedenvergrijp, lang programma, welke sanctie Jeugddetentie, GBM of PIJ?

Jeugddetentie:

- denk ook aan voorwaarden jeugddetentie met bijzondere voorwaarden
- voorwaarden moeten in verhouding staan tot ernst delict
- Denk aan afbakening met GBM (Billenknijperarrest)

GBM:

- GBM dient om een ambulante gedragskundige maatregel van minimaal 6 maanden mogelijk te maken met als doel gedragsverandering. De maximaal 6 maanden vervangende hechtenis hoeven niet proportioneel te zijn. Verlenging mogelijk met maximaal een jaar

PIJ:

- Zie voorwaarden voor oplegging; deze zijn gelijk aan TBS
 - Lang programma, kan verlengd worden.
 - Ernstig zedendelict: moet sprake zijn van stoornis
 - First offender, maakt dat uit? Bij oplegging PIJ: ernst feit en veelvuldigheid voorafgaande misdrijven in aanmerking nemen. Dus PIJ is een soort van laatste redmiddel, meest heftige sanctie bij jeugdstrafrecht. Qua gevaarlijkheid kan PIJ eerder als iemand vaker gevaarlijk gedrag

heeft vertoond. Die first offender zou ervoor zorgen dat je niet meteen kiest voor het ultimium remedium.

Spijbelen (schoolverzuim): welke sanctie?

- A. Halt? →: bij first offender, minderjarige ouder dan 12 jaar. Lichtere gevallen: HALT en als het ernstiger wordt leerstraf of werkstraf.
- B. Geldboete?
- C. Voorwaardelijke taakstraf ?
- D. Taakstraf in de vorm van ? uur leerstraf ? Zie art. 77m Sr → Leerplichtwet overtreden is een overtreding, maar kun je wel een behoorlijke leerstraf voor krijgen en dus ook een strafblad.
- E. Taakstraf als werkstraf ?
- F. Voorwaardelijke Jeugd detentie met bijzondere voorwaarden 'volgen van onderwijs' ?
- G. Onvoorwaardelijke Jeugd detentie?
- H. GBM? I. Wat zegt de 'Richtlijn en kader strafvordering jeugd etc'? Zie Richtlijn schoolverzuim.

NB het is een overtreding van de leerplichtwet

Richtlijn schoolverzuim

Tot maximaal 60 uur verzuim, eerste keer: Halt-afdoening

Anders:

- werk of leerstraf tot maximaal 40 uur, bij recidive tot 80 uur
- begeleiding door de jeugdreclassering.
Vanwege achterliggende problematiek kan het nodig zijn erkende interventies, zoals MST (Multi System Therapy) of FFT (Functional Family Therapy) in te zetten via de maatregel Jeugdreclassering.
- geldboete (transactie) indien de jongere werk of inkomsten heeft

NB In alle gevallen leidt het tot een aantekening in de Just Doc en wordt het dus gezien bij een aanvraag VOG en DNA-afname indien taakstraf (en niet bij geldboete)

Vernieling op straat, recidive, sanctie?

Voorwaardelijke straf?

- Bijzondere voorwaarden, art. 77z Sr
- Medewerking aan toezicht vereist
- Proeftijd max 2 jaar (tussentijds 1x verlengbaar)
- Straf is bedoeld als vergelding, dus proportionaliteit vereist.

Maatregel Vrijheidsbeperking (art. 77we Sr)?

- gebod/ verbod ex art. 38v lid 2 Sr → locatie of contact verbod. Bijv. als het steeds op bepaalde hangplek gebeurt.
- overtreding ervan het leidt tot minimaal 3 dagen, vervangende jeugd detentie, met max van 180 dagen (art. 38w lid 2 Sr),
- Een dergelijke maatregel duurt maximaal 5 jaar.
- sanctie hoeft niet in verhouding te staan tot het delict

Beide (straf en maatregel) kunnen gecombineerd met andere sanctie

Nadenken: hoe kun je het gedrag stoppen op de minst intensieve manier.

5. Voorbereiding tentamendeel jeugdstrafrecht

Naar het tentamen mogen de volgende regelingen worden meegenomen (die zijn ook groen gearceerd op Nestor):

- Besluit aanwijzing haltfeiten
- Besluit tenuitvoerlegging jeugdstrafrecht
- RJJ, voor zover niet in het wetboek te vinden

→ artikelen mee die groen gearceerd zijn op nestor

Oefententamen; vorig jaar

VRAAG 6. (12 PT) Casus Peter

Peter (14 jaar) wordt verdacht van het overtreden van artikel 246 Sr (een ander dwingen tot ontuchtige handelingen). Hij zou al verschillende slachtoffers hebben gemaakt. Deze hebben veel last van de aanranding, zoals nachtmerries en concentratieverlies en angst. Na Peters aanhouding volgen de in verzekeringstelling en voorlopige hechtenis. Tijdens de voorlopige hechtenis wordt een persoonlijkheidsonderzoek verricht. De conclusies van het onderzoek zijn onder meer dat Peter tijdens het plegen van de delicten geheel ontoerekeningsvatbaar was en dat er een grote kans op herhaling bestaat. De rechter neemt deze conclusies over en besluit onder meer dat de feiten Peter in het geheel niet kunnen worden toegerekend. Op de zitting stelt één van de slachtoffers zich als benadeelde partij en dient een vordering wegens geleden schade in.

Kan de rechter Peter één of meer van de volgende sancties opleggen?

- Het feit valt niet toe te rekenen. Dan is sprake van een ‘schulduitsluitingsgrond’ (**art. 39 Sr**). Dit leidt tot een ontslag van alle rechtsvervolging (ovar) wegens niet strafbaarheid van de dader (**350 Sv**). In dit geval kan dus geen straf worden opgelegd, maar alleen één of meer maatregelen, **voor zover de wet daarin voorziet**.
- Peter is 14 jaar oud. **Artikel 77b** is dus niet van toepassing. Dus kunnen alleen jeugdsancties worden opgelegd en daarvan alleen de sancties die geen straf zijn. De sancties staan in **art. 77h Sr** en worden eventueel aangevuld door de artikelen uit het volwassenenstrafrecht (zie **77a Sr**).
- **Jeugddetentie van 12 maanden?** (max 2 pt)
(**77h-1a jo 77i**); dit is een straf en dus niet mogelijk
Van belang: de ontoerekeningsvatbaarheid, want dat betekent niet strafbaar, dus kan geen straf worden opgelegd. Ontoerekeningsvatbaar = ovar. Dus je kunt meteen een aantal sancties wegstrepen: leerproject, want dat is een taakstraf.
- **Een leerproject van 200 uur;** (max 2 pt): (**77h-1a jo 77m-4**, straf) idem, niet mogelijk.
- **GBM?** Kan niet, want door die vervangende jeugddetentie kan dit niet worden opgelegd.
- **Plaatsing in een inrichting jeugdigen?** (max 2 pt): (**77h-4a**), een maatregel. Deze is genoemd in **art. 352 lid 2 Sv**, dus ja, mits voldaan is aan de overige vereisten van **art. 77s Sr**
Ja, **352 lid 2 Sv**: daar staat welke sancties er kunnen worden opgelegd als iemand ontslagen wordt van alle rechtsgevolgen, daar staat de PIJ maatregel bij. Hier staan de schadevergoedingsmaatregel en onttrekking aan het verkeer niet bij. Wat niet in 352 lid 2 staat wil niet zeggen dat het niet kan, geen limitatieve opsomming.
- **Onttrekking aan het verkeer van het mes waarmee de verdachte zijn slachtoffers heeft bedreigd?:** Een maatregel (**art. 77h-4c Sr**, niet noemen: -2). Over de mogelijkheid en de voorwaarden voor onttrekking staat niets in deze titel. De voorwaarden staan wel in 36a Sr e.v. maar deze artikelen zijn in **art. 77a Sr** juist uitgezonderd. De regeling uit het volwassenenstrafrecht lijkt dus niet van toepassing. Nu een nadere regeling ontbreekt, moet aangenomen worden dat de regels van het volwassenenstrafrecht toch van toepassing zijn. Bovendien schrijft de MvT adolescentenstrafrecht, 33498,3, p. 15: “Buiten de sfeer van de

gedragsbeïnvloeding en recidivebeperking kunnen aan jeugdigen tenslotte de maatregelen van onttrekking aan het verkeer, ontneming van voordeel en de schadevergoedingsmaatregel worden opgelegd.” Art. 36b-1,4e jo 36c-3e Sr bepalen dat onttrekking mogelijk is, indien het feit met het mes is begaan.

Niet vermelden van het conflict tussen 77a, 77h en 36d: -2 pt

- **schadevergoedingsmaatregel?:** Schadevergoeding is een maatregel en staat in **77h-4e Sr** (niet noemen: -2). Net als ten aanzien van de onttrekking staat deze titel staat verder geen uitwerking van de regeling terwijl **36f Sr** in **77a** wordt uitgezonderd van het jeugdstrafrecht. Nu de schadevergoedingsmaatregel bij de maatregelen in **77h** staat opgesomd moet ervan uit worden gegaan dat **36f** toch van toepassing is. Zie ook HR 14 juni 2005, NJ 2006, 84. Maar ... schadevergoeding kan alleen worden opgelegd indien de verdachte civielrechtelijk aansprakelijk is en dat is vanaf 14 jaar. In dit geval is de leeftijd echter geen beletsel (NJ 2006, 84).

Niet vermelden conflict tussen **77a, 77h** en **36f**: -1 pt

- onttrekking en schadevergoeding staan bij **art. 77h** bij uitgewerkte sancties en niet uitgewerkt bij specifieke sancties jeugdstrafrecht. Dus zoeken bij voorwaarden zoals ze staan in gehele strafrecht **art. 36a en 36d**: die maatregelen kunnen wel.
- Dus combineren: PIJ, schadevergoeding en onttrekking
- Beperking leeftijd schadevergoedingsmaatregel? 12 & 13

NB sommigen stelden dat ‘omdat de onttrekking en de schadevergoedingsmaatregel niet in artikel 352-2 Sv staan’ deze maatregelen niet kunnen worden opgelegd; maar oplegging vindt in casu plaats op basis van 36c-d en 36f Sr (geen punten) Omgekeerd werd ook wel gesteld dat oplegging mocht ‘omdat het een maatregel is’ Maar dat is niet juist. De grondslag moet gevonden worden in de specifieke wettelijke bepaling, i.c. 36b–3e en 36f-1 Sr. (geen punten)

f. Volgens de standaardantwoorden is GBM niet mogelijk omdat het niet in artikel 352-2 Sv wordt genoemd. Dat is slechts een half antwoord zoals sommigen hebben opgemerkt.

Het hele antwoord moet zijn:

1. de rechter moet bij een GBM vervangende jeugd detentie opleggen; jeugd detentie is een straf en een straf opleggen mag niet.
2. voor iemand die geheel ontoerekeningsvatbaar is zijn de programma’s van de GBM niet geschikt; het is dan ook niet de bedoeling van de wetgever geweest de GBM mogelijk te maken voor geheel ontoerekeningsvatbare daders, zoals dat wel het geval is bij de PIJ (dat blijkt uit **352-2 Sv**).
3. Aan de andere kant: de wet sluit de mogelijkheid in artikel 77w ook niet expliciet uit. Er is geen jurisprudentie bekend.

VRAAG 8. (10 PT) Casus Karel en Otto

Karel en Otto plegen samen een inbraak bij de buurman. Karel is 17 en Otto 22 jaar oud. Op het moment dat zij zich in het huis bevinden, worden zij betrapt door de buurman. De buurman pakt Karel beet, maar deze weet zichzelf te bevrijden door de buurman een aantal malen met zijn mes te steken. Later blijkt dat hij de buurman in zijn linkeroog heeft gestoken ten gevolge waarvan de buurman aan dat oog blind is geworden.

Otto biecht thuis het verhaal op. Hij heeft een licht verstandelijke beperking. Hij is naar het speciaal onderwijs is geweest en werkt nu op een sociale werkplaats. Hij is in zijn ontwikkeling nog jonger dan Karel. Het Openbaar Ministerie acht het delict echter wel zo ernstig dat Otto buiten heterdaad is aangehouden en in verzekering gesteld. De officier van Justitie aarzelt of hij bewaring zal vorderen; Otto heeft namelijk nog geen strafblad en is dus een ‘first-offender’. De OvJ denkt dat toepassing van

een jeugdsanctie, in het bijzonder een gedragsbeïnvloedende maatregel, voor Otto het meest is aangewezen. Hij wil bovendien dat Otto direct met een leerproject gaat beginnen.

8. Welke stappen moet de OvJ nemen om zijn doelen (directe start leerproject, en later oplegging GBM) te bereiken?

Hier moet u het toeleiding traject adolescentenstrafrecht toepassen: 8pt Otto valt met zijn 22 jaar in beginsel onder het volwassenenstrafrecht. Maar omdat hij nog geen 23 is en vanwege zijn gebrekkige ontwikkeling kan op hem ook het jeugdstrafrecht worden toegepast (**77c Sr**). De OvJ moet dan de vordering ex **artikel 63 lid 5 Sv** doen waardoor artikel 493 Sv overeenkomstig van toepassing wordt. Dan moet de RC schorsing overwegen. Eén van de bijzondere voorwaarden genoemd in de AMvB bedoeld in **493 lid 6** is bijvoorbeeld het volgen van een leerproject van 120 uur (**artikel 27 Besluit**) Vervolgens vordert hij op zitting toepassing van **77w**, maar daar moet wel een rapport van een gedragskundige aan ten grondslag liggen, dus ook daarvoor moet het OM tijdig zorgen. (2pt)
NB leerproject als taakstraf is in deze casus niet aan de orde nu er sprake is van een vordering inbewaringstelling. De behandeling op de zitting is nog niet aangevangen.

Onderscheid maken tussen Klaas en Otto: Klaas volgt een vrij normale route. Otto artikelen noemen van toepassing adolescentenstrafrecht: **art. 77c**. de snelste route om het leerproject meteen te laten starten? Schorsing voorlopige hechtenis en dan als schorsingsvoorwaarde het leerproject. Dan kun je terwijl je nog verdachte bent starten aan het leerproject. Artikelen over hechtenis bij jeugdigen: **art. 63 Sv**, kan ook van toepassing bij personen bij wie voornemen bestaat om adolescentenstrafrecht toe te passen.

VRAAG 9. (10 PT) (Vervolg Karel en Otto)

Stel dat het OM de zaken tegen Karel en Otto tegelijk wil laten behandelen bij dezelfde rechter. Tegen Karel wil het OM gezien de ernst van het feit een jeugddetentie van 8 maanden waarvan vier voorwaardelijk vorderen. Op de dag van de zitting is Karel inmiddels 18 jaar.

9a Voor welke rechter moeten Karel en Otto verschijnen? (max. 5 pt)

Karel (ten tijde van delict 17) moet voor de kinderrechter verschijnen, **488-2 jo. 495 Sv**, maar omdat de OvJ meer dan 6 maand wil vorderen moet de zaak bij de meervoudige kamer worden aangebracht (**495-2a Sv**), waarvan de kinderrechter deel uitmaakt (**495-3**), Otto, 22 ten tijde delict, verschijnt voor de gewone rechter. Dat kan politierechter of MK zijn. In casu wordt toepassing **77c** gevorderd dus zal kinderrechter deelnemen, dus MK Omdat het OM de beide zaken gelijktijdig wil laten behandelen bij dezelfde rechter, zullen zij dus beide voor dezelfde meervoudige kamer terecht staan, waarvan de kinderrechter deel uitmaakt; **artt. 495-2c Sv** kan ingeroepen worden (dat de zaak met een meerderjarige medeverdachte niet te splitsen is). Niet behandelen Otto: -2 punten

NB 495-4 Sv is geschreven voor de berechting van feiten tegen dezelfde dader, gepleegd voor en na zijn 18e jaar. -1 pt Jeugdstrafprocesrecht toegepast vanwege Karel.

→**Art. 94/95 sv**

9b Zijn zij verplicht te verschijnen? (max. 5 pt)

Karel is niet verplicht te verschijnen; hij is inmiddels 18, **495a-4 Sv** Otto is wel verplicht te verschijnen indien het OM een jeugdsanctie wil vorderen. De artikelen **260 Sv en 278 jo 495a, 2 en 3 Sv** zijn van toepassing (adolescentenstrafrecht).

→Adolescentenstrafrecht : Otto verplicht te verschijnen. Karel jeugdstrafrecht en is nu 18 en heeft daardoor de keuze.